llibres & lletres

COMENTARIS

Acabo de saborejar "El Meravellós desembarc dels grecs a Empúries". Manuel Brunet, el seu feliç autor, m'ha fet l'efecte d'un home que sap on va i el que diu. Tant com un cant a l'Empordà "El meravellós desembarc dels grecs a Empúries" és una aguda ironia contra els erudits analítics que entestats a estudiar les èpoques remotes de la història a través de pedres i escultures, negligeixen lamentablement la part humana de la vida. Això és: que tant o més que la preocupació cultural i artística de la Humanitat en totes les edats, ha imperat un esperit de practicisme, afany mercantil o econòmic originat per les necessitats de la vida. I aquests homes que per esperit comercial, de conquesta o d'aventura sortien abans de l'era cristiana de les costes orientals, per envair el litoral del nord d'Africa, després el sud d'Europa i finalment el sòl ibèric, més que un desig d'adaptar els indígenes occitans a la seva civilització, venien portats per la necessitat de la vida; amb afany de riqueses; amb daler de trobar una terra verge on establir-se i triomfar més fàcilment que en llur país on la igualtat de coneixements i de mitjans amb sos conciutadans els ho hauria fet impossible o més costós. Es clar que deixaren en les terres, on posaren la petja, la seva influència cultural. Però aquesta influència era gairebé cosa obligada, ja que els habitants dels països de l'extrem continental europeu no havien encara rebut cap contacte d'un estat civilitzador superior a la seva rudimentària intelligència.

Manuel Brunet, en el seu llibre, desencanta els illusos que creien que els emigrants hellènics vingueren a les nostres costes llevantines amb un aire majestuós que els havia donat la pàtria de Pericles. I per això em plagueren extraordinàriament una infinitat de detallets que demostren la subtilitat de l'autor i la seva fina concepció de la raça humana. En l'encertadíssim llibre d'En Brunet veureu com aquells grecs bon jans que feien sense gens d'aparatositat ni rebombori la seva entrada a la plana empordanesa, són uns grecs més reals i més humans que no els que d'una manera ridícula ens volen demostrar els historiadors massa complexes i poc naturals, que poc o gens versats en la psicologia dels homes, tenen de la vida corrent un concepte fonamentalment equivocat.

I per damunt de tot, triomfa en "El meravellós desembarc dels grecs a Empúries" un humorisme discret i elegant.

JORDI ARQUÉ

Barcelona, 1 gener 1926

—"La Acadèmia Calasancia" publica (a partir del número 796: setembre-novembre 1925) poesies de poetes pre-verdaguerians. Comença per l'oda "A ma pàtria" de Bonav.ª C. Aribau.

—La casa H. Abadal, de Mataró, ha publicat "La llàntia meravellosa d'Aladdí" tret de Contes de les mil nits i una; versió de Marçal Trilla Rostoll; amb illustracions de Lola Anglada.

—Joaquim Folch i Torres és l'autor d'una novella que sortirà aviat, publicat per l'Editorial Catalònia.

—Ha sortit un altre fascicle de "La Revista" (núms. 241 a 246).

—Ha sortit el número de Nadal i Reis de "Bella Terra", número esplèndid.

—El reverend doctor Miquel Coll i Salavia ha publicat una monografia històrica dels reials Collegiata i Priorat de Santa Maria de Lledó.

—Ha sortit el llibre "Rússia" de Josep Pla.

—Ha sortit "Estampes d'Empordà" de Mossèn Lluís G. Pla.

UAB Biblioteca de Comunicació Hemeroteca General

—Un d'aquests dies sortirà "La Revista de l'Esclasans".

—Ferran Agulló prepara un altre llibre de proses.

—Un d'aquests dies surt "Contes i Faules" d'Eximenis (col·lecció "Els nostres clàssics).

—El marquès de Balanzó té en premsa un llibre de literatura ascètica.

—Salvador Perarnau ha publicat un llibre de versos.

Ha sortit el llibre de Francesc Trabal "L'any que ve", de la biblioteca "La Mirada", de Sabadell.

—Guerau de Liost ha enllestit un llibre de versos que es dirà "Ofrena rural" per a la Biblioteca "La Mirada", de Sabadell.

Salutació a Cadaquès

Tant que t'enyorava, ja em tens aquí!
Tot i que no porto bordó ni esclavina,
ritual petxina, ni la carbasseta
de doble panxeta
sanglotant de vi;
només que per veure't, vila que el mar
[broda!
com joglar medièvic, com l'antic rapsoda,
m'he fet pelegrí.
Tris-tras;
camina, camina que caminaràs;
la ruta, ben cert que era llargaruda
llarga i retorçuda,
com rastre fatídic d'una enorme serp.
Prô i què, si encarnaves per mi la sorpresa
gentil, amb prestigis de Terra Promesa?
Res no em feia las!
El Croat, errívol per la Terra Santa,
no se sentiria, no es sentia pas
amb delícia tanta,
bategar les ales del cor a la planta
com jo amb peus de daina, vers tu fent
[camí...
I, ara—l'un de l'altre,—ja em tens aquí!
He fet la beguda, per tu a la fontana,
—d'animeta *nina,* fresca i franciscana—
que rega, amb l'idilli, quatre joncs, llà dalt...
Rost avall, d'un salt,
ne robat olives verdes a una branca,
per tastar-hi essències teves, vila blanca
que et portes l'oli; l'oli, el vi i la sal.
I, ara, amb els ulls closos, religiosament,
buidaré uns quants musclos a la teva honor,
pensant que combrego la teva sentor
feta sagrament...
Salut, predilecta, nuvial Ondina
del mar safirí;
que et pessiga els braços i et besa la sina
com el Cigne a Leda, tot llum i satí.
Leda esfloraria del Cigne les plomes,
delícia del vent,
com tes mans amoixen el cor de les ones:
fera i finament...
El calfret eròtic que et dóna i li dónes.
tot el mar el ritma, tot el mar el sent!
Oh, quina parella
com d'enamorats
donzell i donzella,
tu i el mar plegats!
Com l'anell al dit,
i a l'anell la perla, et ve el mar polit.
I amb la glotonia de la forma bella
que els dits agullona d'un gran escultor,
i el palp de l'abella,
tes roques cisella
i en fa com a bresques de la salabror.
Beneïda l'hora que em portava aquí.
Quin aire els teus aires, d'aire mallorquí!
Sus! *Festina lenter!* Continental illa
fores, en connubi tu i el mar tot sols:
Tota tú de l'aigua, nuament sencilla;
tota tu de l'aigua, tu i els teus redols.
Doncs, no et deixis pendre res del vell
[misteri;
sigues tu l'oasis fresc i ungit de pau,
pau de Camps Elisis... Serva l'encanteri.
D'una estàtua amb ales el vol tens suau...
Si el mar és Orestes, si és ànima en pena,
i es revolta el caos al gou de Lió,
que siga en tes cales gorg de llum serena,
on el cor hi begui benaurança plena,
fortitud la còrpora, l'ànima unció...
I, quan en nits castes de lluna eucarística,
la Verge abandoni ton *Altar Suprem;*
que sa estela mística
purifiqui, amb crisma profús de l'Eden,
tos pagans encisos... massa bells! Amén.

BARTOMEU BARCELÓ, C. M.

UAB Biblioteca de Comunicació Hemeroteca General